

Dr. Schmidt Pál

Ember született

Már negyedik éve sebésztanoncok voltunk életem párjával. Vali a Pécs keleti szélén lévő bányatelepi kórházban, én a pécsi orvosegyetem II. sz. Sebészeti Klinikáján dolgoztam. A munka sok volt, Vali kicsit korábban, én rendszerint este hét óra tájban értem haza. Heti két ügyeleti nap is jutott mindkettőnkre, ami 32 órás folyamatos szolgálatot jelentett a munkahelyen. Ha ezt nem tudták kérésünkre azonos napra beosztani, akkor néha 2-3 napig nem is találkoztunk. A munka mellett persze sokat kellett szakmai könyveinkből és tudományos folyóiratokból is tanulni, készülni a sebészeti szakorvosi vizsgára. Ha szabad volt a hétvége, akkor szakítottunk időt teniszezésre. A balokányligeti pályákon játszottunk, többnyire vasárnap, s utána átmentünk Vali szüleihez ebédelni az onnan két percrenyire eső házukba.

Egyszer csak, egy szép kora nyári napon, este, Vali mellém bújt és csendesen így szólt:

– Te, azt hiszem gyerekünk lesz.

– Tényleg? De jó!

Aztán örültünk csendben, hiszen úgy is terveztük, hogy szakvizsga után már hárman lehetnénk. Igaz, lakásunk nem volt, csak közösen a bátyámmal, aki nősülés előtt állt. Egy társbérlet nem lesz könnyű – gondoltuk –, megoldást kell keresnünk. Reménykedtünk, hogy az apámtól örökségként ránk maradt pénz talán elég lesz erre a célra. A sokaknak hozzáférhető állami kiutalás számunkra nem jött szóba, orvosnak ez nem járt. Így azután ettől kezdve, ha időnk engedte, jártuk a várost és nézegettük az eladó lakásokat. Amúgy éltük mindennapjainkat, Vali nehézség nélkül viselte a szervezetében beállt változást. Gyors elhatározással a fiataloknak létrehozott utazási irodában befizettünk egy társasutazásra, 7 napra repülővel Párizsba, mert a gyermek születése után jó ideig ilyesmire aligha lesz lehetőségünk.

Én egy kicsit szorongtam a repülőúttól, de nagyon szépen ment. Simán szálltunk a gomolygó fehér felhők felett, vagy éppen bennük! S ha alacsonyabba ereszkedtünk, különleges látványt nyújtott fentről, madártávlatból nézni a hegyeket, a folyókat, a megművelt szántóföldeket és a házakat. Az országhatárokon átlépéshez akkor még szigorúan hozzátartozó útlevel-, vízum- és vámellenőrzés is rendben lezajlott. Megérkezés után autóbusszal vitt minket a szállásunkra, a Quartier Latin-be, a diák városnegyedbe, egy kollégiumba. Magától értetődő volt ez a helyszín, mivel az „Expressz”, a kommunista ifjúsági szövetség utazási irodájának szervezett útja volt ez. Pályakezdő fiatalokként tudtunk náluk helyet kapni. Szerepelt egyébként a programban a francia kommunista ifjakkal való találkozás is, melyet ugyan nehezen, de sikerült csoportunknak egyhangúlag leszavazni. Inkább Párizst akartuk látni, annak szépségét, fényeit, romantikáját, nevezetességeit, művészeti értékeit, melyeket annyian megénekeltek már, hiszen megelőzően, évszázadok óta Párizst – legalább is szellemi, kulturális értelemben – a Világ Fővárosának is nevezték. Azzá vált a négy égtáj minden szegletéből ideözönlő, itt összegyűlő művészek, bohémek, tudósok, diplomaták és a világhíres egyetemén, a Sorbonne-on tanulni vágyó fiatalok által. A várandósság félidejénél járva is habzoltuk a látnivalókat. Elénk tárult a Szent Mihály útja, az Eiffel-torony, a Szajna, a Louvre, a Diadalív, a Moulin

Rouge, az impresszionista festők múzeuma, a Grand Boulevard, a Sacre Coeur, a Festők tere, a Notre Dame és Napoleon sírja. Olvasmányokból, történelemből, költők soraiból ismertük ezeket jól, de közletről látni mindezt, lenyűgöző élmény volt.

Sajnos sokat esett az eső, amely miatt állandóan vízben tocsogtam miután az egyetlen magammal vitt cipőm hamar beázott. Kénytelen voltam több réteg újságpapírral kibélelni, s a nedvszívó réteget napközben ismételtelen cserélni. Ráadásul zoknijaim is véletlenül otthon maradtak, így sietve több párat vettem. Kellett, mert naphosszat barangoltunk az utcákon. Rácsodálkoztunk a jómódot sugárzó kirakatokra, az előttünk még ismeretlen metró ágas-bogas föld alatti hálózatára, a gyönyörű autók sokaságára. Ezek olyan sűrűn haladtak egymást követve, hogy a város szívében végigfutó 2 km hosszú 2x4 sávú sugárutat, a Champs Elisées-t este elülső és hátsó lámpáik összeérő fénye egy fehér és egy piros párhuzamosan hömpölygő folyóvá festette.

Bánatunkra, hamar elröpült a csodás néhány nap, indultunk haza. A reptéren kissé megszeppentünk, de befelé mosolyogtunk, amikor társaságunk hivatalos vezetője, a kommunista államhatalom „biztonsági felügyelője” valósággal dührohamot kapott. Egy fiatal pár ugyanis nem jelent meg a beszálláskor, azaz nem kívánt hazatérni. Ahogy akkor mondták, disszidáltak. Ez igen kínos lehetett a belügyi megbízottnak, akinek feladata szerint vigyázni kellett ránk. Mi, többiek, persze beszálltunk, és repültünk haza!

Alighogy Budapestről vonattal Pécsre értünk, mocoogni, rugdosni kezdett Vali hasában a baba! Ekkor tudatosult igazán bennünk, hogy hiszen velünk volt Párizsban! Eddig a sok különleges élmény közepette nem is foglalkoztunk vele, egyszerűen csak élveztük az itthoni világunk szegény szürkeségéhez képest gazdagon áradó fényt és pompát. Most azonban a kicsi már rendszeresen jelzett: itt vagyok! És ezt rendre megtette a változatlanul rengeteg munka és a vizsgára készülés mindennapjain végig. Esténként, amikor fáradtan elnyújtóztunk, tenyeremet vagy fületem lazán búvófészke fölé tettem figyelő állásba, hogy érzékeljem mozgását.

Teltek a hetek, s elérkezett orvosi pályánk egyik nagy napja. Karácsony előtt sikeresen vizsgáztunk Valival: sebész szakorvosok lettünk. A világ ezzel persze mit sem változott, dolgoztunk tovább. Kis idővel ez után Vali lábai dagadni kezdtek, ami bizony egyre fokozódott. Este és éjszakára gondosan felpolcoltam az ödémás végtagokat. A lakáskeresést azért nem hagyhattuk abba. Figyeltük az újságban megjelenő hirdetéseket, s ha jónak tűnt, amit megvételre kínáltak, megnéztük. Pénzbeli lehetőségünket szigorúan szem előtt tartva, január végén találtunk végre egy szép kétszobás, távfűtéses lakást Pécs gyorsan bővülő új városrészének egy éve elkészült panelépületében. A kedvezményesen hozzájutott családnak nem kellett. Sikertől megállapodnunk velük, másnap kifizettük a kért sok pénzt, ők azonnal elköltöztek, s mi a szobák kifestése után, két hét múlva már költözhattünk. Kicsomagoltunk, berendezkedtünk. Még nem voltunk teljesen kész mindennel, még egy hetet sem töltöttünk új helyünkön, amikor egy szombati napon – akkor az még munkanap volt –, ebéd után hazatérve, Vali jelezte, hogy várható a szülés, észlelte ennek első jelét. Jól érezte magát, jó erőben volt, hiszen délelőtt még kórházi teendőit is nehézség nélkül ellátta. Úgy döntöttünk, hogy nyugodtan elindulhatunk a szülészeti klinikára gyalog. Szép kis sétával fél óra alatt odaértünk. Az orvosok közölték, valóban várható a szülés, hazamenetelről már szó sem lehet. Valit elhelyezték egy kórterembe, egy kicsit még vele maradtam, aztán elindultam otthoni magányomba. Telefonunk nem volt, se vezetékes, se mobil. Utóbbi akkor még fel sem

találták! A vezetékes hálózat fejlesztését pedig a magyarországi kommunista diktatúra nagyon visszafogta. A politikusok ugyanis az 1956-ban kitört forradalom óta féltek, ezért igyekeztek gátolni az emberek közti gyors kapcsolatteremtés és szerveződés lehetőségét. Így, távol a klinikától, a lakásba zártan egy nyugodt percem sem volt. Aludni nem nagyon tudtam, csak a fáradtság hozott közben-közben álmot a szememre. Végül mégis elaludtam a reggelt! A tiszta égbolton bizony magasan járt a téli nap, amikor beértem a klinikára. Ott már azzal vártak, hogy kislányunk született, 1966. február 20-án. Minden simán lezajlott, mindketten jól vannak!

Kicsit ott maradhattam Vali mellett, aztán eljöttem, miután szokás szerint csupán egy ablakon át a nővér megmutatta újszülöttünket, becenevén Szandikát, aki az előre megbeszéltek szerint – mivelhogy lány lett – az Alexandra nevet kapta. (Fiúnevünk Kálmán volt.) Alig látszott ki a kis arca a pólyából. Különös érzés fogott el.

Délután friss virágcsokorral siettem újra kis családomhoz, s megbeszéltük a teendőket. Otthon mindenekelőtt rendbe tettem a félig kész lakást. Másnap vásárolni mentem, mert valami babonából előre nem akartunk megvenni semmit. Most gondoskodnom kellett gyorsan a kelengyéről, a pólyáról, a babafürdőkádról. És vettem egy tévékészüléket, hiszen igencsak otthonülő időszak várt ránk. Egyedül a kisbaba első ágyikójának szánt mózeskosár volt már meg, de díszítő bélést hozzá még nem választottunk, mivel abban az időben előre nem lehetett tudni, hogy a gyermek fiú lesz-e vagy lány? A varrónővel előzetesen megbeszéltük kérésünket, de csak most tudtam megvenni a kislányhoz illő rózsaszínmintás selyemanyagot, melyet elvittem hozzá a kosárral s az Anyák Boltjában megvásárolt pólyával együtt. Két nap múlva elmehettem az elkészült csomagért, amellyel kiléptem az utcára. A város közepén, a Jókai téren haladtam, amikor a mózeskosár egyik füle kicsúszott a kezemből, a tartalma kiborult, s a pólya ott hevert a járdán. Hárman is odaugrottak, „jaj a kisbaba” kiáltással. Megnyugtattam őket: ez csak az üres pólya, a kicsi nincs benne, hamarosan megyek majd érte a klinikára. Mindannyian jót nevtünk.

Közben a szülészetén rendben peregtek az első napok, minden békésen alakult, csak Szandika enyhe sárgasága okozott kis izgalmat. Szerencsére nem lett komoly baj. Miután eltelt a szükséges kórházi idő, megrendelhettem a taxit a „lányok” hazavitelére. Percek alatt végiggurult az autó az útvonalon. Beléptünk vadonatúj, szép otthonunkba. Kész volt a fészek! Vali óvatosan letette a pólyába csomagolt kicsit az ágyunkra, majd aggódó szemmel felém fordult:

– Hát, itt van! Mit csinálunk vele? Tudni fogjuk, hogy mit kell?

– Etetjük, itatjuk, tisztába tesszük – válaszoltam –, majd sír, mondja majd, óá, óá, amikor valamire szüksége van.

Aztán mozgásba lendült hirtelen létrejött háromfős életünk. Előtte már kikértem egy hét szabadságot, hogy mindenben segíthessem az indulást. Másnap becsengetett a védőnő. Sok okosat, fontosat mondott az újszülött ellátásához. Orvosi végzettségünk ehhez semmit sem ért. A bőséges szóbeli tájékoztatás mellett sűrűn lapozgattuk a csecsemőgondozást átlagembereknek elmagyarázó népszerű könyveket is. A sok kellék közül egyvalami még hiányzott: a csecsemőmérleg! Gyorsan elszaladtam bérelni egyet, hogy előírás szerint minden egyes alkalommal ellenőrizni tudjuk a kezdetben háromóránkénti szoptatás során általa elfogyasztott mennyiséget. És még kellett valami! Azonnal kiderült, hogy az ágyunkon

pólyázni nagyon kényelmetlen. Vásároltam hát anyagot egy pólyázóasztal készítéséhez, s hozzáláttam. Korábbi alsó konyhaszekrénykénk fedőlapjára vastag habzivacsot helyeztem, arra lemosható műanyag terítőt fektettem, s annak széleit oldalt körbe leszegeztem. A szekrénybe alul minden belefért, ami a babaápoláshoz szükséges.

Megállás nélkül csinálni kellett valamit Szandika körül, lélegzetvételnél szünet sem volt, az akkori pamut anyagpelenkákat még mosni, kifőzni, szárítani, vasalni kellett. Ez nem lesz jó – gondoltam –, az időbeosztást menetrendszerűen át kell gondolni. Két nap után órarendet készítettem, hogy a sok tennivaló rendezetten történjék, s Vali a leírtak szerint eleget pihenni is tudjon. Napról napra ügyesebbek lettünk, és örömmel, büszkén mondhattuk, hogy házaspárból család lettünk! Életrendünk teljesen új irányt vett, középpontjába a világra jött emberke került!

Kis Dédunokám!

Neked írtam ezt a kis novellát. Lehet, hogy mire felnősz, némelyik szó megértéséhez segítségre lesz szükséged, de korhűen akartam elmesélni első gyermekem, a te apai nagymamád születésének történetét,

sok szeretettel

2023. június

Dédapád